

سبک زندگی | آثار و شیوه‌های اظهار محبت به کودک و نوجوان در تربیت فرزند

شناسه خبر: ۱۳۴۶۶۴ چهارشنبه ۱۸ بهمن ۱۴۰۲ - ۰۹:۳۰

رمز موفقیت و سعادت بسیاری از بزرگان این بوده که پدر و مادرشان در دوران کودکی آنها را مورد محبت خود قرار داده و برایشان دعا می‌کردند.

به گزارش خبرنگار فرهنگی موج خبر، محبت کردن به کودک و نوجوان مانند پاشیدن بذر و آبیاری آن است. بذر به مرور زمان رشد می‌کند و به نهال و بعد به درخت تنومندی تبدیل می‌شود که می‌توانیم از ثمره آن بهره ببریم و در سایه‌اش استراحت کنیم و به آرامش برسیم. محبت کردن به کودک و نوجوان هم اگر به شیوه‌ای صحیح انجام شود، حکم همان کاشتن بذر و رسیدگی به نهال را دارد. خیر و برکت محبت نسبت به فرزند روزی به خودمان می‌رسد و می‌توانیم از محبت او بهره‌مند شویم. البته همان طور که اشاره شد، محبت کردن به کودک و نوجوان باید طبق آداب صحیح و آموزه‌های سبک زندگی اسلامی انجام شود تا نه تنها آثار منفی افراط و تفریط در این کار را از بین ببرد، بلکه خیر و برکتش

در زندگی گسترده شود و هم خانواده از محبت فرزند خود بهره‌مند شود و هم دوست و آشنا و حتی غریبه‌ها در بهره‌گیری از این خیر سهیم شوند.

دکتر علی امیری، استاد دانشگاه و کارشناس مسائل خانواده، در قالب یادداشتی به بررسی شیوه‌ها اظهار محبت به کودک و نوجوان و آثار و اهمیت این کار در تربیت فرزند پرداخته است.

ابراز محبت کلامی به فرزند

در اینکه پدر و مادرها فرزندان خود را دوست دارند شکی نیست، اما نکته‌ای که در این خصوص بر شخصیت‌سازی کودک و نوجوان تأثیر دارد این است که والدین محبت خود را به فرزندان نشان اظهار کنند. روایت‌های زیادی از ائمه معصوم علیهم‌السلام نقل شده که بر لزوم اظهار و بیان مهر و محبت میان بزرگسالان و کودکان تأکید دارند. به عنوان مثال به نقل از امام کاظم علیه‌السلام نوشته شده که هرگاه شما برادر ایمانی‌تان را دوست دارید، او را از این دوستی مطلع کنید چراکه این کار برای دوستی و رابطه بین شما بهتر است.

با وجود اینکه این حدیث درباره اظهار محبت میان افراد بزرگسال است تا دوستی و رفاقت میان افراد بیشتر شود، اما مشخص است که این نکته در مورد کودکان و نوجوانان اهمیت بیشتری به خود می‌گیرد و نباید حدیث را فقط در حیطه افراد بزرگسال تعبیر و تفسیر کنیم.

به عبارت دیگر وقتی ابراز و بیان مهر و محبت نسبت به افراد بزرگسال تا این اندازه موجب استحکام دوستی‌ها و انس آنها می‌شود، معلوم است که این کار در رابطه با کودک و نوجوان با توجه به روح لطیف آنها اهمیت بیشتری پیدا می‌کند و مسیر را برای تربیت بهتر و ساخته شدن شخصیت آنها هموار می‌کند. به همین دلیل است که پیامبر گرامی اسلام صلی‌الله علیه و آله و ائمه معصوم علیهم‌السلام به شیوه‌های گوناگون کودکان را مورد مهر و نوازش خود قرار می‌دادند.

هدیه دادن به کودک

در آموزه‌های سبک زندگی توصیه شده که از شیوه‌های مختلفی برای اظهار محبت نسبت به کودکان و نوجوانان بهره ببریم. یکی از روش‌ها، هدیه دادن است. به این دلیل که هدیه دادن یکی از رفتارهایی است که در ذهن کودک ماندگاری بالایی دارد و او را متوجه محبت و علاقه والدین می‌کند. به خصوص اگر زمانی به کودک هدیه داده شود که او کار صحیحی انجام داده یا از عمل یا کلام بدی دوری کرده، این هدیه که نتیجه آن عمل است می‌تواند آثار تربیتی بالایی

برای فرزند داشته باشد.

البته در مورد تقسیم هدایا بین فرزندان، اعم از دختر و پسر، هم توصیه‌های زیادی وجود دارد. یکی از موارد مهم و قابل توجه در یکی از سخنان رسول گرامی اسلام وجود دارد، چنانکه آن حضرت درباره تقسیم هدایا فرمود: «اول به دخترانتان هدیه بدهید و بعد به پسرانتان. کسی که دختر بچه خود را خوشحال کند، پاداش آزاد کردن بندهای از فرزندان اسماعیل علیه السلام دارد و کسی که پسر بچه خود را شاد کند، مانند کسی است که از خوف خدا گریسته باشد. پاداش چنین فردی بهشت برین است».

بوسیدن فرزند

در کتاب اصول کافی روایتی نوشته شده با این مضمون: روزی پیامبر گرامی صلی الله علیه و آله نوه‌های خود حسن و حسین (علیهما السلام) را در حالی که کودک بودند روی پاهای خود نشانده بود و آنها را می‌بوسید. در همین زمان شخصی به نام اقرع بن حابس از آنجا می‌گذشت. او وقتی این شیوه اظهار محبت پیامبر صلی الله علیه و آله نسبت به کودکان را دید، عرض کرد: «من ده فرزند دارم و تا به حال هیچ‌یک از آنها را نبوسیده‌ام». آن حضرت در جواب فرمود: «چه کنم که خدا رحمتش را از قلب تو برده است».

درواقع بر اساس آموزه‌های سبک زندگی ایرانی اسلامی، بوسیدن کودک و نوجوان یکی از حقوق آنها به حساب می‌آید که بر عهده والدین آنها گذاشته شده است. والدین با برآورده کردن این نیاز طبیعی فرزندشان، راه را برای هر نوع کمبود محبت و آثار منفی ناشی از آن می‌بندند.

این در حالی است که اگر کودک و نوجوان از سمت والدین خود محبتی دریافت نکنند، برای جبران این کمبود به جای دیگری پناه می‌برد. از سوی دیگر دریافت نکردن توجه از طرف خانواده باعث می‌شود که کودک و نوجوان دچار نوعی افسردگی روحی و روانی شده و زمینه انحرافات اجتماعی در وجود او شکل بگیرد.

اظهار محبت در قالب دعا

یکی از شیوه‌های اظهار محبت به کودکان و نوجوانان این است که بزرگترها برای آنها دعا کنند و به آنان اطلاع دهند که همیشه در دعای خیرشان به یاد آنها هستند.

وقتی کودک و نوجوان متوجه می‌شوند که پدر و مادر یا سایر بزرگترها در موقع دعا و ذکر خدا به یاد آنها هستند و خوشبختی و سعادت آنها را آرزو می‌کنند، متوجه اهمیت نقش خود در جمع بزرگترها شده و به همین دلیل بیشتر تلاش می‌کنند تا رفتاری مناسب داشته باشند.

در این خصوص دعا‌های زیادی در قرآن و احادیث ائمه اطهار علیهم‌السلام وجود دارد. دعا‌های امام سجاد علیه‌السلام از زیباترین آنهاست. به عنوان مثال آن حضرت برای فرزندان خود چنین دعا می‌فرمود: «پروردگارا! با نگهداری فرزندان و اصلاح اخلاق و رفتار آنها در جهت خواست من و بهره‌مندی‌ام از وجود آنان بر من منت بگذار».

یا می‌فرمود: «خدایا! با بخشیدن طول عمر به آنها مرا یاری فرما و به مدت زندگانی آنان بیفزای، اطفال کوچک مرا پرورش ده و ضعیفانشان را برایم نیرومند گردان، دین و اخلاق و بدن آنها را برایم صحیح و سلامت بدار و در نفس و جسمشان و در تمام آنچه که از امور آنان برای من مهم است عافیت و تندرستی ببخش و روزی‌هایشان را به دست من برایم افزون ساز. آنان را از نیکوکاران، پارسایان، تیزبینان، شنوای سخن حق و اطاعت‌کنندگان از خودت قرار ده و برای اولیاء خودت عاشقان خیرخواه و برای تمام دشمنانت آنان را ستیزه‌جو و کینه‌ورز گردان».

نکته قابل توجه این است که رمز موفقیت و سعادت بسیاری از بزرگان این بوده که پدر و مادرشان در دوران کودکی آنها را مورد محبت خود قرار داده و برایشان دعا می‌کردند.

اندازه نگه‌دار که اندازه نکوست

زیاده‌روی و افراط در هر کاری مذموم و ناپسند است. آسیمی هم که از افراط یا تفریط متوجه فرد می‌شود، حتی از سود آن بیشتر و پرهزینه‌تر است.

در این خصوص، محبت کردن و دوست داشتن کودک و نوجوان هم از این قاعده مستثنی نیست. حتی گاهی اتفاق می‌افتد که دوست داشتن و اظهار بیش از اندازه محبت به فرزندان، نتایج بسیار بدی به همراه دارد که از آثار آن از کمبود محبت هم بیشتر و پرضررتر می‌شود. به عنوان مثال نازپروردگی، زودرنجی، سلطه‌گری، پرتوقع بودن و خودپسندی از نتایج محبت بیش از حد به کودک است.

درواقع دوست داشتن و اظهار محبت بیش از اندازه نسبت به فرزندان موجب می‌شود که پدران و مادران کارهایی را انجام دهند که نه به صلاح فرزندان آنهاست و نه خیری برای خودشان به همراه دارد، بلکه حتی امکان دارد والدین به

دلیل علاقه بیش از اندازه به فرزند خود مرتکب گناه شوند.

بنابراین در محبت و نوازش کردن کودک نباید دچار افراط شویم. چون در این صورت نه تنها نمی توان به نتیجه خوبی در تربیت او رسید بلکه شخصیت او در اثر زیاده روی بزرگترها در اظهار محبت دچار آسیب های غیرقابل جبران می شود.

یکی از آسیب های چنین محبت های بی رویه ای این است که کودک وقتی به سن رشد برسد، از جامعه و اطرافیان خود انتظارات نابجایی خواهد داشت و وقتی دیگران به خواسته های بی مورد و بیش از اندازه او بی توجه باشند، همان کودک نازپرورده و عزیز کرده نمی تواند بی توجهی ها را تحمل کند و در نتیجه دچار افسردگی شده و از زندگی مأیوس می شود.

انتهای پیام/

انتهای پیام/